

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2020 жылғы «9» шілде № 5 хаттамасына
№ 6 қосымша

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2020 жылғы «9» шілде № 5 шешімімен бекітілген

**«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік
қоғамының жобалық қаржыландыруды ерікті сақтандыру ережесі**

Нұр-Сұлтан қаласы, 2020 жыл

ІНҚ БОЙЫНША ТҮЙІНДЕМЕ

ІНҚ атауы	«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының жобалық қаржыландыруды ерікті сақтандыру ережесі
ІНҚ иесі	Сақтандыру департаменті
Қолжетімділік деңгейі	Жалпыға қолжетімді
Қоғамның барлық қызметкерлерін ІНҚ-мен таныстыру бойынша іс-шаралар	«Ішкі портал» желілік дискісіне ІНҚ-ны орналастырған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде электрондық почта арқылы жіберу
«KazakhExport» ЭСК « АҚ Директорлар Кеңесінің шешіміне сәйкес өзгертулер мен толықтырулар енгізілді:	

Мазмұны

1-тарау. Жалпы ережелер	4
2-тарау. Сақтандыру объектісі	5
3-тарау. Сақтандыру жағдайлары	6
4-тарау. Сақтандыру оқиғаларынан алып тастау және сақтандыруды шектеу	6
5-тарау. Франшиза	7
6-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі мен талаптары	7
7-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны	8
8-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі	8
9-тарау. Сақтандыру сыйақысы	9
10-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері	9
11-тарау. Мониторинг	11
12-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары	11
13-тарау. Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі әрекеттері	11
14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залалдардың мөлшерін растайтын құжаттар тізбесі	12
15-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары	13
16-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешімді қабылдау мерзімі	14
17-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары	15
18-тарау. Суброгация	15
19-тарау. Қосымша талаптар	16
20-тарау. Дауларды шешу тәртібі	16

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының жобалық қаржыландыруды ерікті сақтандырудың осы қағидасы (бұдан әрі-Қағида) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілеріне, «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамының Жарғысына және ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді және Сақтандырушының Жарғысына сәйкес оларға қатысты қолдау жүзеге асырылатын жобалар бойынша жобалық қаржыландыруды ерікті сақтандыру шарттарын жасасу талаптары мен тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидада пайдаланылатын негізгі анықтамалар мен терминдер:

1) **Банкроттық** - борышкердің сот шешімімен танылған оны таратуға негіз болатын дәрменсіздігі;

2) **Шартсыз франшиза**-сақтандыру шартында белгіленген, сақтандыру төлемінен шегерілетін сома. Шартсыз франшиза сақтандыру сомасына пайызбен, немесе абсолюттік мөлшерде белгіленеді;

3) **Пайда алушы** - Сақтандыру шартына сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын заңды тұлға. Пайда алушы жобалық қаржыландыруды ерікті сақтандыру шарты бойынша оның сақтанушымен жасаған келісімінен туындайтын белгілі бір міндеттерді орындағаннан кейін басқа тұлғамен ауыстырылуы мүмкін емес немесе сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөнінде талап қояды.

4) **Гарант**– Сақтанушының Кредит шарты бойынша міндеттемелерін орындағаны үшін Пайда алушының алдында толық немесе ішінара Сақтанушымен бірге жауап беруге міндеттенетін жеке немесе заңды тұлға;

5) **Сақтандыру шарты** - жобалық қаржыландыруды ерікті сақтандыру шарты, оған сәйкес сақтанушы сақтандыру сыйақысын төлеуге міндеттенеді, ал сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде пайда алушыға сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді;

6) **Инвестициялық жоба** – пайда алу мақсатында қаржылық және өзге де материалдық қаражат салумен жаңа өндірістерді құруға, жұмыс істеп тұрғандарын кеңейтуге және (немесе) жаңартуға инвестицияларды қарастыратын іс-шаралар кешені;

7) **Кредиттік ұйым** - Кредиттік шартқа сәйкес қарыз беретін заңды тұлға, осы Қағида шеңберінде Кредиттік ұйым Пайда алушы болып табылады;

8) **Кредиттік шарт** - Пайда алушы мен Сақтанушы арасында жасалатын шарт, оған сәйкес Пайда алушы Сақтанушыға Кредит шартында қарастырылған мөлшерде және талаптарда қаржыландыру (қарыз) беруге міндеттенеді, ал Сақтанушы алынған қарызды уақтылы қайтаруға және ол бойынша сыйақыны және/немесе басқа да шығыстарды төлеуге міндеттенеді.

9) **Кредит тәуекелі** – Қарыз алушының негізгі борышты және/немесе сыйақыны, Негізгі борыштың толық емес сомасын қайтарудың және/немесе Кредит шарты шеңберіндегі өзге де төлемдерді төлемеуі салдарынан шығыстардың (залалдың) туындау тәуекелі;

10) **Міндеттемелерді тиісті түрде орындау** – міндеттемені тиісті субъектілер тиісті затпен, тиісті жерде, тиісті тәсілмен және тиісті мерзімде орындауы тиіс дегенді білдіреді. Өзге жағдайларда міндеттемелерді орындамау (тиісінше орындамау) туындайды;

11) **Міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету** - заңнамада немесе шартта қарастырылған тұрақсыздық айыбы, кепіл, борышкердің мүлкін ұстап қалу, кепілдік, кепіл болушылық және кредиттік шарт бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етудің басқа да тәсілдері;

12) **Негізгі борыш** - Кредиттік ұйымның қарыз алушыға қарыз ретінде берген ақша қаражатының сомасы;

13) **Күту кезеңі** - сақтандыру шартында белгіленген уақыт кезеңі, ол аяқталғаннан кейін сақтандыру жағдайы басталды деп есептеледі. Күту кезеңі сақтандырушы

сақтанушыдан мерзімі өткен төлем туралы хабарлама алғаннан кейін келесі күні басталады;

14) **Кепілгер**– Сақтанушының Кредит шарты бойынша міндеттемелерін толық немесе ішінара (субсидиарлық) орындағаны үшін басқасының Пайда алушының алдында жауап беруге міндеттенетін жеке немесе заңды тұлға);

15) **Жобалық қаржыландыру**-инвестициялық жобаларды кредиттеу, олар бойынша қарыз қаражатын қайтарудың негізгі көзі жобаны іске асырудан түсетін ақша түсімдері мен кірістер ағыны болып табылады;

16) **Сақтанушы** - сақтандырушымен сақтандыру келісімшартын жасасқан заңды тұлға немесе жеке кәсіпкер;

17) **Сақтандыру тәуекелі**-Пайда алушы үшін залалға әкеп соқтыратын, басталған жағдайда Сақтандыру шарты жасалатын болжамды оқиға (сақтандыру жағдайы);

18) **Сақтандырушы** - «KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы;

19) **Сақтандыру жағдайы** – осы Сақтандыру шартының талаптарында қарастырылған тәртіппен Сақтандыру төлемін жүзеге асыру басталатын оқиға;

20) **Сақтандыру мүддесі** - бұл Сақтанушының (пайда алушының) тәуекелдерді алдын алу және Сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеуде мүліктік мүдделері;

21) **Сақтандыру сомасы** - сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы Сақтандыру төлемі валютасының түрі Сақтандыру шартында айқындалады;

22) **Сақтандыру сыйақысы**-Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүргізуге міндеттемелерін қабылдағаны үшін төлеуге міндетті қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

23) **Сақтандыру төлемі** - Сақтандыру жағдайы басталған кезде Шартсыз франшизаны ескере отырып, сақтандыру сомасы шегінде Сақтандырушы Пайда алушыға төлейтін қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

24) **Залал** - Сақтанушының Кредиттік шартқа қосымша болып табылатын өтеу кестесіне сәйкес Кредиттік шарт бойынша негізгі борышты өтеу өз міндеттемелерін орындамауы себебінен туындайтын Пайда алушының залалы. Залалды анықтауға Сақтанушының Пайда алушы алдында төмендегілерді өтеу (төлем) бойынша берешегінің туындауы жатпайды:

- алынбай қалған пайданы; тұрақсыздық айыбын, айыппұлдарды, өсімпұлдарды; есептелген және мерзімі өткен сыйақыларды, комиссияларды және Кредиттік шартта қарастырылған өзге де осыған ұқсас төлемдерді;

- моральдық залал;

- Кредит шарты бойынша қандай да бір берешекті өндіріп алу үшін сот шығындарын; сондай-ақ басқаның ақшасын заңсыз пайдаланудан келтірілген шығындарды;

25) **Экспорттаушы** - қазақстандық тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді экспорттайтын заңды тұлға немесе жеке кәсіпкер;

26) **Экспорттық келісімшарт** -Қазақстан Республикасының аумағынан тыс жерлерге тауарларды өткізуге, жұмыстарды орындауға, қызметтер көрсетуге байланысты Экспорттаушымен жасалған мәміле.

Қағида мәтінінде анықтамалар мен терминдерді жалғыз немесе көпше түрде, бас немесе кіші әріппен пайдалану, егер Қағида мәтінінен басқаша туындамаса, олардың осы тарауда айқындалған мазмұнына әсер етпейді.

2-тарау. Сақтандыру объектісі

3. Сақтанушының заңнамада және Кредит шартында белгіленген тәртіппен Кредит шарты бойынша міндеттемелердің орындалмауына (тиісті түрде орындалмауына)

байланысты орын алған Залалдарды Пайда алушыға өтеу міндетімен байланысты Пайда алушының мүлкітік мүддесі Сақтандыру объектісі болып табылады.

4. Сақтандыру қорғанысы экспорттық келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау мақсаттары үшін экспорттаушыны қаржыландыруды жүзеге асыратын Кредиттік ұйымға беріледі;

5. Сақтандыру шартында экспорттық келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау мақсаттары үшін қаржыландыру алатын Экспорттаушы Сақтанушы ретінде әрекет етеді;

6. Сақтандыру шарты бойынша Пайда алушы ретінде Кредиттік шартқа сәйкес Кредиттік ұйым әрекет етеді.

3-тарау. Сақтандыру жағдайлары

7. Осы Қағиданың талаптары бойынша Сақтандыру жағдайы төменде санамаланған оқиғалардың басталуы нәтижесінде Кредиттік шарт бойынша кредиттік тәуекелді іске асырумен байланысты Пайда алушыда залалдардың туындауы болып табылады.

8. Келесі сипаттағы сақтандыру оқиғалары:

1) мемлекеттік органның еркін айырбасталатын валютаға айырбастауды және/немесе төлемді аударуды шектейтін немесе жүзеге асыруға тыйым салатын күтпеген әрекеті.

2) Сақтанушының Кредиттік шартқа қосымша болып табылатын өтеу кестесіне сәйкес негізгі борышты өтеу бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерін орындамауы (тиісінше орындамауы);

3) Сақтанушының банкроттығы және (немесе) таратылуы.

9. Осы тарауда келтірілген сақтандыру оқиғаларының түрлеріне сәйкес сақтандыруға қабылданған тәуекелдердің тізбесі Сақтандыру шартымен айқындалады.

10. Осы бөлімде және Сақтандыру шартында айқындалған және Пайда алушыға залал келтірген бір немесе бірнеше сақтандыру оқиғаларының болу фактісі Сақтандыру жағдайы болып табылады.

11. Сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылатын оқиға төменде аталған барлық белгілерге ие болуы тиіс:

1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;

2) оқиғаның басталу нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның басталуы нәтижесіндегі шығындар мөлшеріне қатысты болжамсыздық;

3) Сақтандыру шартының қолданылуы шегінде оқиға сөзсіз және объективті болуы тиіс деген қауіптің болмауы, бұл туралы оның тараптары немесе кем дегенде Сақтанушының алдын ала білуі немесе алдын ала хабардар болуы;

4) оқиғаның пайда болуы Сақтанушының мүлкітік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарларға ие;

5) оқиғаның басталуы Сақтанушының ерік білдіруімен және (немесе) ниетімен байланысты емес және пайда табу және (немесе) ұтыс(алыпсатарлық тәуекел) алу мақсатын көздемейді.

4-тарау. Сақтандыру оқиғаларынан алып тастау және сақтандыруды шектеу

12. Егер Сақтандыру шартында өзгеше қарастырылмаса, ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивтік зақымданудың әсері нәтижесінде туындаған залалдар сақтандыру қорғанысымен өтелмейді, сондай-ақ сақтандыру қорғанысы Шарт жасалған сәтке дейін туындаған оқиғаларға қолданылмайды.

13. Егер Сақтандыру шартында өзгеше қарастырылмаса, Сақтандырушы келесілер үшін жауапты болмайды:

1) Сақтандыру сомасының мөлшерінен асатын немесе Сақтандыру шартында

көзделмеген Залалдарды өтеу туралы кез келген талаптары үшін;

2) келесілерге қатысты немесе келесілермен байланысты туындаған Залаладарды немесе шығыстарды өтеу:

а. кез келген ядролық отыннан немесе кез келген ядролық қалдықтардан ластанудан немесе радиоактивтіліктен немесе ядролық отынды жағу нәтижесінде болған иондаушы сәулелер;

б. кез келген ядролық қондырғының, реактордың немесе оларды ядролық құрастырманың, сондай-ақ ядролық компоненттің радиоактивті, уытты, жарылыс қаупі бар немесе басқа да қауіпті немесе ластаушы қасиеттері;

с. атомдық немесе ядролық реакция және/немесе синтез, сондай-ақ басқа да ұқсас реакциялар, радиоактивті күш немесе заттар пайдаланылып жасалған кез келген әскери қару;

д. радиоактивті, уытты, жарылғыш қаупі бар немесе кез келген радиоактивті заттың қауіпті немесе ластаушы қасиеттер. Бұл тармақша ядролық отынды қоспағанда, егер мұндай изотоптар коммерциялық, ауыл шаруашылығы, медициналық, ғылыми немесе басқа да осындай бейбіт мақсаттарда дайындалса, тасымалданса, сақталса немесе пайдаланылса, радиоактивті изотоптарға қолданылмайды;

е. кез келген химиялық, биологиялық, биохимиялық немесе электромагниттік қарудың әсері.

3) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Кредиттік шартты жарамсыз деп тану нәтижесінде туындаған залалды өтеу.

4) мынадай бес елдің кез келгені: Қытай Халық Республикасы, Америка Құрама Штаттары, Ресей Федерациясы, Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігі, Француз Республикасы арасындағы соғыс (дұшпандық өршуіне дейін немесе одан кейін басталған әскери іс-қимылдар) нәтижесінде (салдарынан) туындаған залалды өтеу.

5-тарау. Франшиза

14. Сақтандыру шарты Шартсыз франшизамен жасалады.

15. Шартсыз франшиза кезінде Залал барлық жағдайларда, белгіленген сома шегеріле отырып өтеледі. Шартсыз франшизаны ұстап қалу тәртібі Сақтандыру шартымен айқындалады.

16. Франшизаны екі тарап Сақтандыру сомасына пайыздық қатынаста немесе абсолютті шамада анықтайды.

6-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі мен талаптары

17. Сақтандыру шарты Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде жасалады.

18. Сақтандыру шартын жасасу үшін Сақтандырушы Сақтанушыдан Сақтандыру тәуекелін сипаттайтын құжаттарды талап етуі мүмкін.

19. Сақтанушы Сақтандырушының жазбаша сауалдарына жауаптарды қоса алғанда, Сақтандыру шартын жасасу үшін ұсынылған деректердің дұрыстығы мен толықтығы үшін жауапты болады.

20. Сақтандыру шарты тараптардың бір құжатты жасауы арқылы жазбаша нысанда жасалады.

21. Сақтандыру шарты шартсыз франшизамен жасалады.

22. Сақтандыру шартында Қазақстан Республикасы нормативтік-құқықтық актілерінде қарастырылған міндетті шарттар болуы қажет.

23. Сақтандыру шартын жоғалтқан жағдайда Сақтандырушы Сақтанушының/Пайдаланушының жазбаша өтініші негізінде Сақтандыру шартының телнұсқасын береді, одан кейін жоғалған Сақтандыру шарты жарамсыз деп есептеледі.

24. Сақтандыру шарты Сақтанушының келесі талаптарды сақтауымен жасалады:

- 1) жоба Қазақстан Республикасының аумағында іске асырылады;
- 2) Сақтанушының / бастамашының инвестициялық жобаға өзінің келтірілген шығындар немесе бұғатталған шотта инвестициялық жоба құнының кемінде 35% орналастырылған ақша қаражаты түрінде (отыз бес пайыз) растаумен қатысуы;
- 3) құрылыс тәуекелдерінің митигациясының (төмендеуінің, азаюының) болуы (объектіні салуға/жабдықты жеткізуге ЕРС-келісімшарттың болуы, мердігер тарапынан объектінің/жабдықты жеткізушінің құрылысы бойынша кепілдіктердің болуы, мердігермен жұмыстарды уақтылы аяқтау жөніндегі міндеттемесімен, қызметтердің тіркелген құнын көрсетілген келісімшарттың, аккредитивтік төлем нысанымен жабдықты жеткізуге арналған келісімшарттың болуы, жобалау-сметалық құжаттаманың, құрылыс-монтаж жұмыстарына рұқсаттың болуы, меншікте немесе ұзақ мерзімді жалға алынған жер учаскесінің болуы, құрылыс тәуекелдерін имитациялайтын өзге де құралдардың болуы);
- 4) өндірістік тәуекелдердің митигациясының (төмендеуінің, азаюының) болуы (жабдықты жеткізуші тарапынан жабдықтың жобалық қуатқа шығуы бойынша кепілдіктердің болуы, бекітілген жобалау-сметалық құжаттаманың, тәуелсіз сюрвейерлік компанияның есебінің, өндірістік тәуекелдерді төмендететін өзге де құралдардың болуы);
- 5) басқару тәуекелдерінің митигациясының (төмендеуінің, азаюының) болуы (персоналдың жеткілікті санының болуы, жоба басшысының/осындай жобаларды іске асыруда тартылған басқарушылардың кемінде 3 жыл тәжірибесі, білікті персоналдың болуы, басқарушы тәуекелдерді митигациялайтын өзге де құралдардың болуы);
- 6) өткізу тәуекелдерінің митигациясының (төмендеуінің, азаюының) болуы (сенімді жеткізушілермен/сатып алушылармен ұзақ мерзімді келісімшарттардың болуы, шикізатты/дайын өнімді сатып алу/сату бойынша қандай да бір шектеулердің болмауы, басқа да өткізу тәуекелдерін митигациялайтын құралдардың болуы);
- 7) қаржылық тәуекелдерді хеджерлеудің болуы (валюталық тәуекелдерді хеджерлеу құралдарының болуы, пайыздық тәуекелді хеджерлеу құралдарының болуы, қаржылық тәуекелдерді хеджерлеудің өзге де құралдарының болуы);
- 8) заңды тәуекелдердің митигациясының (төмендеуінің, азаюының) болуы (инвестициялық жобаны іске асыру үшін қажетті барлық рұқсат беру құжаттарының болуы, инвестициялық жобаны іске асыру бойынша қандай да бір заңдық ескертулердің болмауы, заңды тәуекелдерді митигациялайтын өзге де құралдардың болуы).

7-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны

25. Сақтандыру шарты Сақтанушы Сақтандыру сыйақысын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

26. Сақтандыру шарты өз қолданысын осы Қағиданың 17- бөліміне сәйкес тоқтатады

27. Егер сақтандыру шартында өзгеше қарастырылмаса, сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі сақтандыру шартының қолданылу мерзімімен сәйкес келеді.

28. Сақтандыру шартын қолдану орны (сақтандыру аймағы) тек Сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

8-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі

29. Сақтандыру сомасы Тараптардың келісімімен, Сақтанушының Кредиттік шарт бойынша негізгі борышты өтеу бойынша міндеттемелерін орындамауы (тиісінше орындамауы) немесе Сақтанушының банкроттығы нәтижесінде Пайда алушыға келтірілген залалдар сомасы шегінде белгіленеді.

9-тарау. Сақтандыру сыйақысы

30. Сақтандыру шарты бойынша төленуі тиіс сақтандыру сыйақысының мөлшері Сақтандырушы айқындайтын сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі.

31. Сақтандыру сыйақысын Сақтанушы бір мезгілде Сақтандыру қорғауы басталғанға дейін төлеуі тиіс. Сақтандыру сыйақысы ақшаны аудару жолымен төленуі тиіс.

32. Сақтандыру сыйақысын Сақтандыру шартында көрсетілген мерзімге дейін толық мөлшерде төлемеген жағдайда, Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуын сақтандырушы кезекті сақтандыру жарнасын төлеу мерзімі өткен күннен кейінгі күннен бастап бір жақты тәртіппен тоқтата тұрады. Бұл ретте Сақтандырушы сақтандыру қорғанысының қолданысын тоқтата тұру кезеңінде болған Сақтандыру жағдайлары бойынша жауапты болмайды. Сақтандырушы ақшалай міндеттемелерін уақтылы орындамағаны үшін Сақтанушыдан тұрақсыздық айыбын төлеуді талап етуге құқылы.

33. Егер Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқта тұрғаннан кейін күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде Сақтанушыдан Сақтандыру сыйақысы (мерзімі өткен сақтандыру жарнасы және (немесе) кезекті сақтандыру жарнасы, егер мұндай төлем мерзімі басталса) төлемі түспесе Сақтандырушы Сақтандыру шартының қолданылуын бір жақты тәртіпте тоқтатады. Бұл жағдайда Сақтандырушы Сақтанушыны және Пайда алушыны Қағиданың 18-тарауына сәйкес Сақтандыру шартының тоқтатылғаны туралы жазбаша хабардар етеді.

34. Сақтандыру қорғауының қолданысын тоқтата тұру Сақтанушыны Сақтандыру шарты бұзылған күнге дейінгі сақтандыру қорғауының қолданылу кезеңі үшін Сақтандыру сыйақысын толық төлеуден босатпайды.

35. Сақтанушы мерзімі өткен сақтандыру жарнасын немесе сақтандыру сыйақысын, сондай-ақ, егер осындай төлем мерзімі басталса, кезекті сақтандыру жарнасын төлегеннен кейін жазбаша өтініш негізінде сақтандыру қорғанысының қолданылуын қайта бастауға құқылы. Бұл ретте Сақтандыру шартының қолданылуы ұзартылмайды және сақтандыру қорғанысының қолданысы тоқтатыла тұрған кезең үшін төленген Сақтандыру сыйақысы (сақтандыру жарнасы) қайтарылмайды.

36. Сақтандыру жағдайы Сақтандыру сыйақысы (не кезекті сақтандыру жарнасы) төленгенге дейін басталса, Сақтанушы Сақтандыру сыйақысын уақтылы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзған болса, Сақтанушы Сақтандырушының Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.

10-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

37. Сақтанушының құқығы бар:

1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпаратты талап етуге;

2) Сақтандырушыдан Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыруды талап етуге құқылы.

38. Сақтанушы міндетті:

1) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау үшін елеулі маңызы бар өзіне белгілі барлық жағдайлар туралы және сақтандырушының Сақтандыру шартын жасасу туралы шешімін қабылдағаны жөнінде хабарлауға;

2) Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйақысын төлеуге;

3) Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде дереу, бірақ оған белгілі болған сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің

жағдайының өзгергені туралы хабарлауға;

4) сақтандыру шарттарын орындауға;

5) Сақтандырушыны Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде хабардар етуге;

6) сақтандыру жағдайынан болған залалдарды азайтуға шаралар қабылдау;

7) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері туралы айтуға мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты беруге міндетті.

39. Сақтандырушы құқылы:

1) Сақтанушы берген ақпарат пен құжаттарды, сондай-ақ Сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандыру шартының талаптары мен талаптарын орындауын тексеруге;

2) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен жағдайларын дербес анықтау, оның ішінде Пайда алушыға және құзыретті органдарға сұрау салулар жіберу;

3) Сақтанушыдан (Пайда алушыдан) Сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау жағдайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты оның талап етуге;

40. Сақтандырушы міндетті:

1) Сақтанушыны және Пайда алушыны осы Қағидалармен таныстыруға және олардың талабы бойынша осы Қағиданың көшірмесін ұсынуға (жіберу);

2) оқиға Сақтандыру жағдайы деп танылған жағдайда, Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде Сақтандыру төлемін жүргізуге;

3) сақтандыру жағдайы кезінде залалдарды азайту үшін Пайда алушыға жұмсаған шығынын өтеу;

4) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;

5) Пайда алушы немесе оның өкілі сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, оны жетіспейтін құжаттар туралы күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде хабардар етуге;

6) Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы Сақтандыру шартын жоғалтқан жағдайда, оның телнұсқасын беруге құқылы, одан кейін жоғалған Сақтандыру шарты жарамсыз деп есептеледі және ол бойынша сақтандыру төлемі жүргізілмейді.

41. Пайда алушы құқылы:

1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпаратты талап етуге;

2) Сақтандырушыдан Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды талап етуге.

42. Пайда алушы міндетті:

1) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау үшін елеулі маңызы бар өзіне белгілі барлық жағдайлар туралы және сақтандырушының Сақтандыру шартын жасасу туралы шешімін қабылдағаны жөнінде хабарлауға;

2) сақтандыру шарттарын орындауға;

3) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері туралы айтуға мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты беруге міндетті.

4) Сақтандырушыны Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның және/немесе нәтижесінде Сақтандыру жағдайы басталуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы хабардар етуге;

5) Сақтандырушыға Сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді ұсынуға;

6) Сақтандырушымен Кредит шарты бойынша берешекті өндіріп алу және реттеу бойынша барлық іс-әрекеттерді жазбаша түрде келісуге;

7) Сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғадан талап ету құқығының

Сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге міндетті.

43. Сақтандыру шартында тараптардың басқа да міндеттері қарастырылуы мүмкін.

11-тарау. Мониторинг

44. Сақтандыру қорғауы жүзеге асырылатын Кредиттік шартта осы Қағидалар шеңберінде Сақтандыру шартының барлық қолданылу мерзімі ішінде Пайда алушының құқығын қарастыратын, Сақтанушының қарыз қаражатын мақсатты пайдалануына мониторинг жүргізу және Сақтанушыдан банктік және коммерциялық құпияны сақтау жөніндегі талаптарды сақтай отырып құжаттарды сұратуды қарастыратын талаптары болуы тиіс.

45. Сақтандыру шартында Сақтандырушының жазбаша талабы бойынша Пайда алушы куәландырған шарттардың, төлем тапсырмаларының және мониторинг мақсатында Сақтандырушы сұрататын кредиттік досьедегі өзге де құжаттардың көшірмелерін беру бойынша Пайда алушының міндеттемелерін қарастыратын талаптар болуы тиіс.

12-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары

46. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Пайда алушы Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған жағдайларда, белгілі болған елеулі өзгерістер туралы егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, Сақтандырушыға 30 (отыз) күнтізбелік күннен кешіктірмей жазбаша хабарлауға міндетті.

47. Кез келген жағдайда келесі өзгерістер елеулі деп танылады:

1) кредитті (қарызды) нысаналы пайдалану шарттарын, қарыз сомасын және басқа да келісілген төлемдерді, қарызды өтеу тәртібі мен мерзімдерін, қолжетімділік кезеңін, сыйақы ставкасын, кредиттік шарттың қолданылу мерзімін өзгерту;

2) Кредит шарты, кепіл шарттары, кепілдік немесе кепілгерлік шарттары бойынша тараптарды алмастыру;

3) Кредиттік шарт бойынша қамтамасыз ету талаптарын, мәнін өзгерту.

Сақтандыру шартында сақтандыру тәуекелін ұлғайтуға әсер ететін басқа да елеулі өзгерістер көрсетілуі мүмкін.

48. Пайда алушы осы Қағиданың 46-тармағында қарастырылған міндеттерді орындамаса Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды және Сақтандыру шартын бұзудан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге немесе Сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес Сақтандыру төлемінің мөлшерін азайтуға немесе Сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

49. Егер сақтандыру жағдайының себебі осы Қағиданың 47-тармағында көрсетілген өзгерістер болса және Пайда алушы осы Қағиданың 46-тармағында көрсетілген мерзімде олар туралы Сақтандырушыны хабардар етпесе, Сақтандырушы Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.

13-тарау. Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі әрекеттері

50. Сақтандыру жағдайының басталғанын, сондай-ақ ол келтірген залалдарды дәлелдеу Сақтанушыға және (немесе) Пайда алушыға жүктеледі.

51. Сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе оның салдары Сақтандыру

жағдайының басталуы болуы мүмкін кез келген оқиға басталған кезде - Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы кредиттік шарт бойынша міндеттемелерді орындамауда (тиісінше орындамау)келесілерді жүзеге асыруға міндетті:

1) Сақтандыру жағдайы басталған сәттен бастап 90 (тоқсан) күнтізбелік күннен аспайтын мерзімде Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе салдары Сақтандырушының Сақтандыру төлемі бойынша міндеттемесі туындауы мүмкін кез келген оқиға туралы (талаптар туралы, сотқа шақыру туралы, қаржы лизингі шартын орындамау/тиісінше орындамау мәселесі бойынша талап арыз туралы) жазбаша түрде хабардар етуге және Сақтандырушыны істің барлық мән-жайларына қатысты қажетті ақпаратпен және құжаттамамен, атап айтқанда, оқиғаға тартылған тұлғалардың, оның ішінде талап қоюшылардың аттарын, атауларын мен мекенжайларын қоса алғанда, осы оқиғаға байланысты алынған ақпаратпен, құжаттармен қамтамасыз етуге;

2) дауды сот арқылы реттеу кезінде Сақтандырушының сот шешім шығарғанға дейін «Дербес талаптарын мәлімдемейтін үшінші тұлға» ретінде іске кіру құқығына кедергі келтірмеуге, сондай-ақ сот алдында «Дербес талаптарын мәлімдемейтін үшінші тұлға» ретінде Сақтандырушыны іске тарту туралы өтініш жасауға құқылы;

3) сот талқылауына дейін және оның барысында қандай да бір іс-әрекеттер жасамауға, Сақтандырушымен алдын ала келіспей, сақтандыру мәніне қатысты қаралатын істің мәні бойынша арыздар жасамауға.

52. Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар етпеу немесе уақтылы хабардар етпесе, егер сақтандырушы сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы білгені немесе сақтандырушыда бұл туралы мәліметтердің болмауы оның сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетіне әсер етпейтіні дәлелденбесе, сондай-ақ дәлелді себептер болған және тиісті құжаттар ұсынылған кезде оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.

53. Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы Сақтандырушының мүдделеріне қарсы бағытталған іс-әрекеттер жасамауға, сондай-ақ: Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз, қандай да бір міндеттемелер қабылдамауға, жауапкершілікті мойындамауға, қандай да бір ұсыныстар қабылдамауға, осы Сақтандыру жағдайына қатысы бар қандай да бір ымыралы төлемдер жасамауға міндетті.

54. Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы Сақтандырушыға (соңғысының талап етуі бойынша) сотқа дейінгі және сот тәртібімен талаптарды реттеу кезінде өз өкілеттіктерін беруге міндетті.

14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залалдардың мөлшерін растайтын құжаттар тізбесі

55. Сақтандырушыға Сақтандыру төлемі туралы талапты Пайда алушы тиісті талапты негіздейтін құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда ұсынады.

56. Сақтандыру жағдайының басталғанын және Залалдар мөлшерін растайтын құжаттар:

1) Сақтандырушының корпоративтік интернет-ресурсында орналастырылған нысанға сәйкес сақтандыру жағдайы туралы өтініш;

2) сақтандыру шартының көшірмесі;

3) Кредиттік шарт көшірмесі;

4) Кредит шартының талаптарында қарастырылған құжаттарды қоса бере отырып, Сақтанушының Кредиттік шарттың талаптарына сәйкес залалды өтеу (төлеу) қажеттігі туралы Сақтанушыға Пайда алушының жазбаша талабының (хабарламасының) нотариалды куәландырған көшірмесі;

5) Пайда алушының Кредиттік шарт бойынша Сақтанушының қарыздық берешегі туралы анықтамасы;

6) Сақтандырушының тиісті талабы болған кезде кредиттік досьеден алынған материалдардың көшірмелері/нотариалды куәландырылған көшірмелері. Бұл ретте Сақтандырушы Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтінішті қарау үшін Сақтандырушының пікірі бойынша қажетті құжаттардың белгілі бір тізбесін беруі тиіс;

7) Сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін Пайда алушының банктік деректемелерін көрсете отырып залал мөлшерінің есебі;

8) кредит шарты бойынша қамтамасыз ету болып табылатын кепіл, кепілзат, кепілдік, кепілгерлік шарттарының және өзге де шарттардың көшірмесі (бар болса);

9) талап арыздың көшірмесі (бар болған жағдайда);

10) Пайда алушының талап арызы бойынша азаматтық іс қозғау туралы, Сақтанушыдан кредит шарты бойынша берешек сомасын өндіріп алу туралы соттың ұйғарымы (бар болған жағдайда);

11) Кредит шарты бойынша Сақтанушының берешек сомасын өндіріп алу туралы сот шешімінің түпнұсқасы (бар болған жағдайда);

12) Залалдың себебі мен мөлшерін растайтын өзге де құжаттар.

57. Сақтандыру жағдайы туралы актіні сақтандырушы немесе уәкілеттік берген тұлғасы жасайды. Егер Сақтандыру жағдайы туралы өтінішті тексеру кезінде пайда алушыға залал келтіру Сақтандыру оқиғасының нәтижесінде болмағаны анықталса, Сақтандыру жағдайы туралы акт жасалмайды. Бұл жағдайда Сақтандырушы еркін нысандағы құжатты жасайды, онда Сақтандыру жағдайы туралы актіні жасамау себептері көрсетіледі.

15-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары

58. Сақтанушыдан (Пайда алушыдан) Сақтандыру жағдайының басталуы туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін, сондай-ақ Сақтандыру төлемі үшін қажетті құжаттарды ұсынғаннан кейін Сақтандырушы 30 (отыз) жұмыс күні ішінде келесі әрекеттерді жүзеге асырады:

1) Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін анықтайды; Сақтанушының/ Пайда алушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді; оқиғаның туындау фактісі мен себептерін айқындайды;

2) оқиғаны Сақтандыру жағдайы деп тану кезінде Сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды, Сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

59. Сақтандырушы Сақтандыру төлемін Пайда алушының төлем туралы жазбаша өтініші, Пайда алушы ұсынған құжаттар және Сақтандыру жағдайы туралы акт негізінде жүргізеді.

60. Сақтандыру төлемі Сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру сомасы шегінде Шартсыз франшиза шегеріле отырып, Пайда алушыға келтірілген залал мөлшерінде жүзеге асырылады. Егер қарыз шетел валютасында берілсе, онда Сақтандыру төлемі Қазақстан Республикасының ұлттық валютасымен, егер Сақтандыру шартында өзгеше қарастырылмаса, сақтандыру оқиғасы туралы хабарламаны алған күнгі Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің бағамы бойынша теңгемен жүзеге асырылады.

61. Сақтандырушы мен Пайда алушы арасында берешекті өндіріп алу және шығындарды өтеу жөніндегі шығыстарды бөлу тәртібі жеке келісіммен айқындалады.

62. Сақтандырушы Пайда алушының ықтимал залалдарды азайту үшін қасақана ақылға қонымды және оған қолжетімді шаралар қабылдамауы салдарынан туындаған залалдар бөлігінде Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

63. Залал барлық жағдайларда Шартсыз франшизаның белгіленген сомасы шегеріле отырып өтеледі. Шартсыз франшизаны ұстап қалу тәртібі Сақтандыру шартымен айқындалады.

64. Залал Кредиттік шарт бойынша негізгі борыш сомасынан аспайтын мөлшерде айқындалады.

65. Залалдарды болдырмау немесе азайту мақсатында Пайда алушыға келтірілген шығыстарды, егер мұндай шығыстар қажет болса немесе сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жүргізілген болса, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушы өтеуі тиіс. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстар өтемақысының жалпы сомасы сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы үшін, егер шығыстар пайда алушының сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі.

16-тарау. Сақтандыру төлемі немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешімді қабылдау мерзімі

66. Сақтандырушы Сақтандыру төлемі туралы немесе Сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттарды алғаннан кейін 30 (отыз) жұмыс күні ішінде Сақтандыру төлемі немесе Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдайды, бұл туралы Сақтанушыға (Пайда алушыға) жазбаша нысанда хабарлайды. Егер Сақтандырушы Сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тарту себебін жазбаша нысанда негіздейді.

67. Сақтандырушы Пайда алушыға Сақтандыру төлемін Сақтандыру төлемі туралы шешім қабылданғаннан кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде немесе тараптардың келісімімен айқындалған мерзімде жүзеге асырады.

68. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін осы Қағидаларда көрсетілген өзге де негіздерден басқа, келесілер негіз бола алады:

1) сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) сақтандыру сомасының мөлшерінен асатын залалдарды өтеу туралы талаптары;

2) Залалдар немесе шығыстар ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивтік зақымданудың, әскери іс-қимылдардың, азамат соғысының, әр түрлі халық толқуларының, жаппай тәртіпсіздіктердің немесе ереуілдердің әсерінен пайда болса;

3) Кредиттік шарт жарамсыз деп танылса;

4) кредит шартына, кепіл шартына, кепілдік шартына немесе кепілгерлікке өзгерістерді жазбаша сақтандырушының келісімінсіз енгізсе;

5) пайда алушының сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтер хабарласа;

6) пайда алушының залалға жауапты тұлғадан немесе үшінші тараптан залалдың толық өтеуін алуы;

7) пайда алушының сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу жағдайларын тексеруде және келтірілген залалдың мөлшерін белгілеуде кедергі келтіруі;

8) пайда алушының сақтанушыға кредиттік шарт бойынша өзінің талап ету құқығынан, оның ішінде сот немесе соттан тыс тәртіппен бас тартуы.

69. Егер құқық қорғау органдары Пайда алушыға немесе ол уәкілеттік берген тұлғаларға қатысты қылмыстық іс қозғаса және ол жағдайларға тергеу жүргізіліп, Пайда алушының қылмыс жасауға қатысуы дәлелденбеген, Пайда алушыға ақтау үкімін шығарған кезде қылмыстық іс анықтау немесе алдын ала тергеу сатысында қысқартылғанға, Пайда алушыға ақтау үкімін шығарғанға дейін, сондай-ақ ҚР Қылмыстық заңнамасына сәйкес Пайда алушының әрекеттерінде құқыққа қайшы еместігін көрсететін басқа да жағдайлар туындағанға дейін егер көрсетілген іс-әрекеттер сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соққан жағдайларға байланысты болса Сақтандырушы Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды кейінге қалдыруы мүмкін. Сақтандыру төлемін кейінге қалдыру апелляциялық сатыдағы соттардың қайта қарауы, төмен тұрған сатылардағы сот актілерін жоғары тұрған сатыдағы соттардың қайта қарауы кезінде де болады.

70. Сақтандырушының Сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына қатысты Сақтанушы сотқа шағым түсіре алады.

17-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары

71. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандыру шартының қолданылуы сақтандыруды қорғаудың бүкіл кезеңі ішінде жалғасады. Бұл ретте Сақтандыру сомасы жүзеге асырылған Сақтандыру төлемінің сомасына азайтылады. Сақтандыру төлемін толық мөлшерде жүзеге асырған кезде Сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады.

72. Шарттың қалған қатысушылары келіскен жағдайда Тараптардың Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқығы бар.

73. Сақтандыру шарты келесі жағдайлардың бірі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылады:

- 1) сақтандыру объектісі әрекет етуін тоқтатқанда;
- 2) Сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығы жойылған кезде және Сақтандыру тәуекелінің болуы Сақтандыру жағдайынан өзгеше жағдайлар бойынша тоқтатылғанда.
- 3) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында қарастырылған жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген кезде;
- 4) егер Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылуы тоқтатылғаннан кейін 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде Сақтанушыдан Сақтандыру сыйақысын төлемі (мерзімі өткен сақтандыру жарнасын және (немесе) кезекті сақтандыру жарнасын, егер осындай төлем мерзімі басталған болса) түспесе;
- 5) заңнамада қарастырылған өзге жағдайларда.

Көрсетілген жағдайларда Сақтандыру шарты осы тармақта көзделген сақтандыру шартын тоқтату үшін негіз ретіндегі жағдайлар туындаған кезден бастап тоқтатылған болып есептеледі, бұл туралы мүдделі Тарап дереу, 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсына отырып, екінші Тарапты жазбаша хабардар етуі тиіс. Бұл ретте мұндай жазбаша хабарлама Сақтандыру шартын тоқтату фактісіне жеткілікті құжаттамалық растау болып табылады, ал Сақтандырушы сақтандыру қолданылған уақытқа барабар Сақтандыру сыйақысының бір бөлігіне құқылы.

74. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарын орындамаудан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға ол төлеген Сақтандыру сыйақысын немесе Сақтандыру жарналарын толық қайтаруға міндетті.

18-тарау. Суброгация

75. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға Пайда алушының сақтандыру нәтижесінде өтелген Шығындары үшін жауапты тұлғаға төленген сома шегінде талап ету құқығы ауысады.

76. Пайда алушы сақтандыру төлемін алған кезде сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді кідіріссіз беруге және сақтандырушының өзіне ауысқан талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді оған хабарлауға міндетті.

77. Залал үшін жауапты тұлға немесе үшінші тарап сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған залалды өтеу бойынша жүзеге асырған өтемақы сақтандырушыға тиесілі болады. Пайда алушы осы өтемдер туралы сақтандырушыға дереу хабарлауға және оларды алған сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде сақтандырушыға беруге міндетті.

78. Егер Пайда алушы Сақтандырушы өтеген Шығындар үшін жауапты адамға талап қою құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты жүзеге асыру Пайда алушының кінәсінен мүмкін болмаса, Сақтандырушы Сақтандыру төлемін толық немесе сәйкесінше бөлігінде

жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

19-тарау. Қосымша талаптар

79. Тараптардың келісімі бойынша, осы Сақтандыру қағидасының негізінде және Сақтандырушының алқалы органының шешімі бойынша сақтандыру қағидаларының жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды қарастыратын сақтандыру шарттары, сондай-ақ сақтандыру шартын жасасу кезінде айқындалатын қосымша талаптар жасалуы мүмкін.

80. Тараптардың уәкілетті өкілдері жазбаша ресімдеген және қол қойған жағдайда, Сақтандыру шартына жасалатын барлық өзгерістер мен толықтырулардың заңды күші болады.

20-тарау. Дауларды шешу тәртібі

81. Осы Қағиданың негізінде жасалған Сақтандыру шартынан туындайтын дауларды тараптар тікелей келіссөздер жолымен қарайды.

82. Сақтандыру шартының тараптары дауды келіссөздер жолымен шешпеген кезде өтініш бергенге дейін туындаған келіспеушіліктің себептерін негіздей отырып, сот органдары екінші Тарапқа жазбаша шағым жіберуге міндетті.

83. Наразылық екі апта мерзімде қаралуы тиіс.

84. Егер шағым толық немесе ішінара қабылданбаған немесе осы Ереженің 83-тармағында көрсетілген мерзім өткеннен кейін шағымға жауап алынбаған жағдайда, тарап Сақтандырушы офисінің нақты орналасқан жерінің соттылығы бойынша сотқа немесе тараптардың келісімі бойынша төрелікке, оның ішінде «Астана» халықаралық қаржы орталығының халықаралық төрелік орталығына өтініш білдіруге құқылы.